

DANSNIEUWSBRIEF

Noord-Holland Danst!

December 2007

Uitgave nummer 2

Inhoud

- Workshop 3:
Muziek als inspiratiebron.
- Workshop 4:
Impulsen uit de ruimte.
- In de schijnwerpers:
Floor Veenstra
- "Wat vindt u?":
Amateurdans is kunst.
- Achter de schermen..
- Reacties zijn
welkom!

Redactie

Nieuwsbrief:

Esther Nederpelt
Minke Elisa Brands
Dolly de Kroon

De nieuwsbrief is een uitgave van: Stichting De Kunst

Stichting De Kunst
Centrum voor
Amateurkunst NH
Achter de Vest 5
1811 JZ Alkmaar
tel. 072 515 92 09
info@dekunst.net
www.dekunst.net

Dit is de uitgebreide versie van de Dansnieuwsbrief die in beknopte vorm per email is verzonden naar dansdocenten, theaterdocenten en andere belangstellenden. Wilt u de komende, beknopte edities ook per email ontvangen? Stuur dan een berichtje naar dollydekroon@dekunst.net

Noord-Holland Danst!

Een inspirerend, jaarlijks terugkerend evenement ter ondersteuning van de amateurdans in Noord-Holland.

In deze nieuwsbrief nieuwe impulsen om een choreografie te maken. Een impressie van twee workshops gegeven door Minke Elisa Brands en Esther Nederpelt, waarin dansdocenten/-makers en theaterdocenten/-makers samenwerken met muzikant Jan-Jaap Spaargaren en vormgeefster Joaney Korevaar. Verder een interview met theaterdocent Floor Veenstra. In de nieuwe rubriek "Wat vindt u?" wordt de stelling "amateurdans is kunst" besproken.

Laat u inspireren!

Workshop 3: Muziek als inspiratiebron

In het maken van een choreografie zijn dans en muziek/geluid onlosmakelijk met elkaar verbonden. Muzikant Jan-Jaap Spaargaren begeleidt de workshop met blaasinstrumenten: klarinet, alt- en sopraansaxofoon, blokfluit en kaval (soort lange fluit zonder 'blok'). Een verslag van Esther Nederpelt.

Jan-Jaap Spaargaren

Jan-Jaap bespeelt vanaf zijn 13de jaar de blokfluit. In de loop der jaren leerde hij meerdere blaasinstrumenten spelen. Hij maakt voornamelijk folklore muziek en speelt onder andere bij de dansgroep Gaida, die gespecialiseerd is in de Macedonische muziek en dans. Naast het musiceren in het Sat Malo Trio (<http://www.satmalotrio.nl>), begeleidt hij regelmatig volksdanslessen in binnen- en buitenland.

Warming-up

Als warming-up gebruiken we het lichaam als instrument. Daar hoort een geluid van de stem bij en een beweging. De deelnemers begroeten elkaar met een stemgeluid, waarbij hun lichaam het geluid ondersteunt. Jan-Jaap reageert met zijn alt- en sopraansaxofoon. Een orkest van geluiden klinkt op de dansvloer!

Muziek in verschillende lagen

Jan-Jaap speelt melodieën en improvisaties in verschillende tempi en toonvorming als staccato, legato en

glissando. We onderzoeken wat het 'precies volgen van de muziek' met het lichaam inhoudt. Om de muziek steeds fysiek (met het lijf) te vertalen, is het belangrijk om goed naar de muziek te blijven luisteren.

We beginnen met de lage laag (op de grond). De diepe, warme klanken uit Jan-Jaap's klarinet passen goed bij deze laag. We herhalen de oefening in de middenlaag (op handen en voeten/ staande door de knieën gebogen). Jan-Jaap begeleidt op de sopraansaxofoon en in de hoge laag (rechttop staand/ op de tenen/ springend) met de blokfluit.

Het vervolg van de oefening bestaat uit het onderzoeken van welk lichaamsdeel bij deze lagen als initiatiepunt*1 fungeert; welk lichaamsdeel wil de leiding nemen in de lage laag, in de middenlaag en in de hoge laag? En: in welk lichaamsdeel wordt het instrument het meeste waargenomen?

***1- initiatiepunt**

Een initiatiepunt is een punt in je lichaam van waaruit de beweging begint. De andere lichaamsdelen volgen de beweging van het initiatiepunt. Bijvoorbeeld de elleboog heeft de leiding en de rest van het lichaam volgt dan de beweging van de elleboog. Een observator moet duidelijk herkennen welk lichaamsdeel de leiding heeft.

De deelnemers nemen m.n. het bekken waar als

initiatiepunt bij de lage laag; de middenlaag verschilt per deelnemer en het borstbeen, de armen en vingers fungeren in de hoge laag als initiatiepunten. Het geconcentreerd blijven luisteren en het continue alert vertalen van de muziek in bewegingen, blijkt een lastige opgave. Door de meerdere lagen in de muziek te vertalen in bewegingen, ontstaat er een brede en gevarieerde reeks aan dansbewegingen.

De 'vertaling' van een live muzikant

De deelnemers laten in stilte ieder een eigen zelf ontwikkelde bewegingsfrase*2 zien. Muzikant Jan-Jaap observeert en interpreteert de bewegingsfrase, waarbij hij let op ritmiek, cadans, intentie en gevoelswaarde. Deze gegevens vertaalt hij in muziek, wat verrassende resultaten oplevert.

***2- bewegingsfrase**

Vaststaand en herhaalbaar bewegingspatroon.

In de nabespreking komen de overeenkomsten, verschillen en meerwaarde tussen de oorspronkelijke muziekeuze - bij de bewegingsfrase - en de interpretatie van Jan-Jaap aan de orde. De cursisten vinden het bijzonder om te zien hoe hun dansmateriaal communiceert met een live muzikant. De muzikale interpretatie verdiept en vergroot de mogelijkheden van de bewegingsfrase.

Jan-Jaap volgt 1 persoon muzikaal, terwijl de deelnemers hun eigen bewegingsfrase allemaal op deze muziek dansen. Dit levert mooie contrasterende beelden op. Het oog spannend om onverwachte bewegingscombinaties op dezelfde

muziek te zien. Het loslaten van het 'rood op rood' fenomeen versterkt de visuele beleving van de bewegingen.

Muziek- en bewegingsvariatie

In de laatste oefening wordt een bewegingsfrase aangeleerd op een bestaand stukje muziek. Daarna interpreteert en transformeert Jan-Jaap de muziek in drie muzikale variaties*3. Dit levert inspirerende en geslaagde resultaten op! De oefening laat zien hoe de interpretatie van een muziekstuk, een dansfrase in variaties omzet en de mogelijkheden van de dansfrase uitbreidt.

***3- variatie**

Een variatie van zowel dans als muziek is (binnen het vaste thema dat je hebt in het muziekstuk of in de dansbewegingen) een verandering van:

*- klankkleur / bewegingskleur -> intentie
- ritme en tempo van de beweging of de muziek
- inzet van de beweging / inzet van de melodielijn
Bijvoorbeeld: een muziekstuk dat folkloristisch klinkt, kan met hetzelfde muzikale thema omgevormd worden in een jazzmuziekje.
In dans is dit precies hetzelfde. Je varieert met het thema (dansfrase/ dansbewegingen) dat je hebt.*

Jan-Jaap legt zijn 'denken voor dans' uit en licht zijn keuze voor een bepaalde variatie toe. Tenslotte geeft iedereen zijn mening over de geziene dansante variaties en de muzikale interpretaties. Er is veel leuks te ontdekken in de samenwerking met een live muzikant. Het smaakt naar meer...

Workshop 4 Impulsen uit de ruimte

Deze workshop gaat in op de verschillende speelmogelijkheden met de ruimte binnen dans en choreografie. We kijken naar ruimte in het lichaam en de ruimte buiten het lichaam. We activeren het ruimtelijk denken met gastdocent Joaney Korevaar: theatervormgeefster, setdresser en kostuumontwerpster. Een bijdrage van Esther Nederpelt.

Ruimte begrijpen

Elke vorm die een dansmaker of een groep maakt, heeft een gevolg voor de ruimte. Om de ruimtelijke mogelijkheden optimaal te benutten, is het belangrijk dat de dansmaker de mogelijkheden en beperkingen begrijpt van de ruimte waarin en waarmee hij werkt.

Warming-up

De warming up is de 9-points-box. De deelnemers visualiseren negen punten in de ruimte om hen heen (boven, onder, voor hen etc.). Vanuit hun initiatiepunten (elleboog/ knie etc.) onderzoeken ze met het lichaam de negen punten waardoor nieuwe bewegingen en vormen van het

lichaam ontstaan. Vervolgens combineren ze de 9-points-box met de dansfrase uit de eerdere workshops. Dit levert een nieuwe kijk op de

dansfrase: het hangt van de 'plek' van de point af of de combinatie vergroot of verkleind wordt. Het toepassen van de 9 points maakt de danscombinatie 'in ruimte' helderder, duidelijker en interessanter.

Ruimtelagen

Uit één en dezelfde dansfrase ontstaan de meest bijzondere danscombinaties door deze te vertalen naar de lage laag, de hoge laag en een draaiende versie. Het is inspirerend om te zien wat je met het dansmateriaal kan doen en te ervaren hoe gemakkelijk het materiaal te veranderen is.

Vloerpatronen

Ook vloerpatronen (als cirkels, vierkanten, diagonalen, v-vormen) kunnen een inspiratiebron zijn bij het choreograferen. Het vloerpatroon bepaalt de dansfrase/ choreografie in plaats van het tegenovergestelde: de dansfrase/ choreografie heeft toevallig een vloerpatroon.

Tekenen

De deelnemers tekenen vloerpatronen op papier, zonder specifiek aan 'dans' te denken. Daarna proberen ze (lopend/ in beweging) de getekende vloerpatronen uit op de vloer, om een vertaalslag te maken van een interessant plat vlak (tweedimensionaal) naar het ruimtelijk vlak (driedimensionaal). Vervolgens kiezen ze één vloerpatroon uit, lopen dit patroon na en vullen het aan met een bestaande dansfrase. Deze dansfrase kan veranderd worden en aangepast op het vloerpatroon; de dansfrase staat immers ten dienste van het vloerpatroon!

Vloerpatronen in combinatie met andere

Met deze 'vloerpatronen in beweging' onderzoeken de cursisten hoe meerdere vloerpatronen - tegelijkertijd in de ruimte - op elkaar reageren. *Wie komt elkaar waar tegen? Waar ontstaan mooie momenten? Waar ontstaan 'botsingen'? Hoe zien de botsingen eruit, wat geeft deze botsing voor boodschap af betreffende de intentie? Kunnen we deze boodschap versterken en vergroten?*

Het is belangrijk dat ze bij deze oefening benoemen wat ze zien, om een keuze te maken of ze 'wat ze zien' willen veranderen (bijvoorbeeld vergroten) en opnemen in hun choreografie.

Boek van Joaney

De cursisten bekijken de presentatie-map met werken van Joaney. De verschillende beelden met appels door de ruimte, broeken met zakken die als zandlopers leeglopen op toneel, toneelspeler

s die op blokken spelen op verschillende hoogtes, diverse kostuumontwerpen en schetsen, inspireren enorm en activeren het

ruimtelijk denken.

Ruimte Laboratorium

Na de pauze worden alle kostuums en decorstukken in de ruimte geplaatst en verandert de studio in een waar ruimtelijk onderzoekslaboratorium.

Individuele opdracht

In deze stimulerende omgeving vertellen de deelnemers het doel, de doelgroep en inhoud van hun eigen dansstuk. Vormgeefster Joaney informeert specifiek naar de relatie tussen ruimte en hun choreografie. *Waar vindt je dansmateriaal/dansstuk plaats? Welke omgeving is er? Gebruik je het decor? Wat is de invloed van de beweging op je ruimte en van je ruimte op je beweging?* Joaney geeft ieder een passende opdracht mee met een voorwerp uit de studio. De meest verrassende beelden komen tevoorschijn.

De dag eindigt met een individuele feedback en een gezamenlijke nabespreking over de vraag 'hoe transformeert en beïnvloedt de ruimtelijke keuze in decor of kostuum het bewegingsmateriaal'.

In de schijnwerpers

Esther Nederpelt interviewt Floor Veenstra, theaterdocent bij Pier K.

Achtergrond

Floor heeft een regie achtergrond. Ze maakte televisieprogramma's waarbij zij alles zelf deed: het schrijven, het bouwen van de sets, het spelen, de productie en het monteren. Tegenwoordig geeft ze theaterlessen en cursussen in het acteren voor de camera, waarbij ze beelden met het live spel op de vloer combineert.

Waarom deelname?

"Voor mijn eigen inspiratie!" reageert Floor. "Ik wil verrast worden, mijn eigen manier van werken overstijgen en fysiek ontdekken wat mijn mogelijkheden en beperkingen zijn. Ik heb lange tijd groepen aangestuurd; nu is het weer eens tijd om zelf 'gestuurd' te worden. Daarnaast wil ik de combinatie tussen beweging en theater onderzoeken."

Wat brengt deze workshop jou?

"In contact komen met mijn eigen 'ongecensureerde' creatieve bron", antwoordt ze meteen en zonder enige twijfel. "Om zonder beperkingen en teveel kritische blikken van jezelf of van buitenaf de creativiteit in jezelf om te zetten in theater en bewegingsonderzoek. Voor je het weet, heb je je ideeën al 100 keer onderuit gehaald, terwijl er zoveel bruikbaar in zit!"

"De eerste cursusdag was al meteen inspirerend. Er ontsprong een flinke vonk bij me. Tijdens de tweede cursusdag kon ik uitproberen wat ik met deze 'vonk' (bewegingskiem) kon doen, zoals experimenteren, er bovenuit stijgen en de vonk laten bezinken, zodat het idee meer voeten in de aarde kreeg. Het is natuurlijk prachtig dat je zo gegrepen wordt door je eigen bewegingskiem, dat je daarmee verder wilt gaan in het uitwerken en verdiepen. Doordat ik naast mijn eigen materiaal (bewegingskiem) ook met het materiaal van de anderen aan de slag ging, had ik een beetje het gevoel in twee boeken tegelijkertijd te lezen."

Wat wil je met het geleerde doen?

"De inspiratie uit de workshops ga ik binnen mijn docentschap gebruiken om nieuwe mogelijkheden aan te boren en spelopdrachten te creëren die ik in het maakproces toepas. Ik wil me voeden en me zowel geestelijk als fysiek in beweging houden."

Hoe vind je het tot nu toe om samen te werken met de anderen in de groep?

Een aantal gezichten kent Floor van haar werk bij Pier K. "Het is leuk om op deze manier contact te hebben met je collega's bij Pier K. Iedereen is open en er is een goede sfeer tussen de deelnemers onderling."

"Wat vindt u?"

In deze rubriek wordt verslag gedaan van reacties op een stelling. Om te weten wat er speelt en leeft in de amateurdans wordt er tijdens een aantal workshops een stelling besproken. Dansconsulent Dolly de Kroon leidt de discussies. Een weergave van Nanska van de Laar over de eerste stelling 'Amateurdans is kunst'.

De stelling: Amateurdans is kunst

De deelnemers reageren onmiddellijk met de tegenvraag "Wat is kunst?". Voordat Dolly hier op ingaat, nodigt ze de deelnemers uit om het begrip kunst los te laten en op de stelling te reageren met 'ja' of 'nee'. De meerderheid beantwoordt met een 'ja'. Een enkeling zegt 'nee' en doet dat uit baldadigheid. "Het is wat recalcitrant, maar ik heb nee gezegd om te kunnen bespreken wat kunst is", verklaart zij.

Wat is kunst?

Wat verstaan we onder kunst? Dit wordt het onderwerp van gesprek en ook daar komen verschillende antwoorden op. "Kunst is voor mij een bepaald concept of een idee van een kunstenaar en dat kan in verschillende vormen naar voren komen. Kunst is dus een uitingsvorm van een bepaald idee." "Kunst is ook iets waar je letterlijk of figuurlijk een lijstje omheen kunt zetten en waar je een mening over kunt geven." "Iets is kunst op het moment dat je het neerzet en het laat communiceren." En "kunst is een eindproduct van een idee of gevoel."

Kunst blijkt dus niet in één definitie te kunnen worden gevat. Kunst omvat ook meerdere disciplines. Uitgaand van dans als kunstvorm komt de vraag naar voren in hoeverre amateurdans kunst is en in hoeverre professionele dans kunst is. Eén van de deelnemers beschouwt namelijk de amateurdans eerder als kunst, dan de professionele dans. "Vanuit de professionele dans wordt vaak te makkelijk omgegaan met het concept lichaam en beweging. Bij amateurdans komt zoveel extra kijken, zoals inlevingsvermogen en het werken met je deelnemers/dansers. Dat mis ik wel bij professionele dansers", legde zij uit. Niet iedereen is het hiermee eens. "Beide is kunst. Je bedrijft vaardigheden op jouw niveau. Je neemt stappen om tot iets te komen, net zoals wij dat hier doen in de workshops." "Een professionele choreograaf doet het sneller. Het lijkt dan misschien of er

makkelijker mee wordt omgegaan, maar het proces in het hoofd gaat sneller. Het is voor mij dan nog steeds kunst."

Is het proces kunst?

Dolly vraagt de aanwezigen om even geen verschil tussen de amateur- en professionele dans te maken. "Ik ben op zoek naar een ander woord: creëren, het scheppen van kunst, het makerschap. Tussen het idee en resultaat ben je namelijk aan het creëren. De weg ernaar toe is ook belangrijk. Wat wil je communiceren en wat wil je onderzoeken? Een proces waar jullie als deelnemers nu middenin zitten, liefst in samenwerking met je dansers." "Is de weg naar het uiteindelijke resultaat dan dat wat we kunst moeten noemen", is de vraag die hieruit voortvloeit.

En "Is het proces misschien belangrijker dan het eindresultaat?" Enkele reacties: "Door het proces wordt een persoon rijker, want je doet nieuwe ervaringen op." "Voor mij is onderzoek - exploratie - ook al kunst." "De weg ernaar toe brengt ook vernieuwing en/of verdieping." Een andere deelnemer zegt dat ook de wijze waarop iets tot stand komt een rol speelt. "Ik vind het geen kunst als iemand onbewust onbekwaam wat doet. Bewust onbekwaam is weer wat anders, dan zet je doelbewust middelen in en dat vind ik wel weer kunst."

Dat '**hoe** iets tot stand komt' belangrijk is voor het tot stand komen van kunst, is iets waar de deelnemers het in grote lijnen mee eens zijn.

Wilt u ook reageren op de stelling? Stuur dan een mail naar dollydekroon@dekunst.net.

Achter de schermen ...

Waar is de dansconsulent mee bezig?

Op dit moment ben ik onder andere in de weer met de voorbereidingen van het provinciale danspodium: Noord-Holland DANST! Deze vierde editie vindt plaats op **14 en 15 juni 2008** in het spiksplinternieuwe theater van Pier K in Nieuw-Vennep.

De voorstellingen bestaan uit drie programma onderdelen:

1. **Choreografie podium**, voor docenten/dansmakers, die dans maken met en voor hun dansers. Opgeven voor 27 januari 2008.
2. **Danswerkplaats podium**, choreografieën van 15 à 25 minuten gemaakt vanuit een (beschreven) artistiek inhoudelijk plan of concept. Opgeven voor 27 januari 2008.
3. **Open Dans Podium**, voor amateurdansers met eigen werk, een zelf gemaakte dans. Deadline voor aanmelding is 28 februari 2008.

Wilt u meedoen aan Noord-Holland DANST!, dan kunt u het inschrijfformulier via de mail dollydekroon@dekunst.net opvragen.

Meer informatie over Noord-Holland DANST! 2008 is te vinden op www.dekunst.net, bij dans, Noord-Holland DANST nieuwe stijl.

In de amateurwereld werken dansdocenten/makers (om tal van redenen) sporadisch samen met kunstenaars uit een andere discipline, zoals componisten/muzikanten, vormgevers, zangers, lichtontwerpers etcetera. Als dansconsulent wil ik het samen gaan maken met een andere kunstenaar stimuleren. Daarom worden voor het komende Noord-Holland DANST podium drie dansmakers in de gelegenheid gesteld om deze samenwerking aan te gaan. **De Kunst stelt € 1.500,00 per dansmaker beschikbaar en geeft begeleiding, die bestaat uit adviesgesprekken en coaching op de vloer.**

Wilt u meer informatie en/of hiervoor in aanmerking komen, neem dan contact op met mij: dollydekroon@dekunst.net of 072 – 515 92 09 op dinsdag en donderdag.

Reacties zijn welkom!

Wilt u op de Dansnieuwsbrief reageren, dan kunt u uw reactie mailen naar dollydekroon@dekunst.net. Wilt u een relatie opgeven die de Dansnieuwsbrief wil ontvangen, mail dan zijn of haar emailadres aan Dolly de Kroon.